

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile İş Kanununda Değişiklik Yapılması
Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 9/3/2020

Yasin ÖZTÜRK

Denizli Milletvekili

TBBM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas No	Plan ve Düşünce
19 Mart 2020	Esas No 2/2726

13 Mart 2020
13 Mart 2020
13 Mart 2020

13 Mart 2020
13 Mart 2020
13 Mart 2020

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BÜK. LİGİ
13 Mart 2020
Nömrə.

TBMM
GELEN EVRAK
13 Mart 2020
No: 634735
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Ülkemizde engelli bireyler kadar, bu kişilerin bakımını üstlenen kişiler de hem çalışma hayatından uzak kalmakta, hem de çalışmadığından dolayı emeklilik haklarından yararlanamamaktadır. Evde bakım maaşı alan bireyler, bakımını üstlendikleri kişinin sürekli olarak yanında bulunmak durumunda, bu kişilerin bakımını aksatacak eylemde bulunmaları halinde ise evde bakım maaşları kesilmektedir. Bu nedenle herhangi bir iş yerinde çalışma imkanı bulunmayan ve dolayısıyla sigortalı olamayan bu vatandaşlar, emeklilik konusunda sıkıntı çekmektedir.

Ülkemizde, 2019 yılının ilk altı aylık verilerine göre, bakıma muhtaç ihtiyacı olan engelliler ile yaşlı bireylerin ailelerinden ayrılmamaları amacıyla ödenen evde bakım yardımından faydalananların sayısı 515 bin 749 olmuştur.

Engelli bireyler ve bakım hizmetlerine yönelik ilgili Bakanlıkça yapılan bir araştırmaya göre, bakım hizmetleri veren kişilerin yüzde 81,6'sının ev hanımı olduğu ortaya çıkmıştır. Engelli bireylerine bakım hizmeti veren bireylerden %8'inin bir yıldır, %18,4'ünün iki üç yıl arası bir süredir, %40,5'inin dört sekiz yıldır, %7,4'ünün dokuz on yıldır, %25,8'inin ise bakım hizmetini 11 yıldan çok süredir verdiği görülmektedir.

Öte yandan İstatistikler, sadece eve giren kısıtlı para nedeniyle bakım parası alan ailelere yöneliktir. Asgari ücretin üçte ikisini 1 TL dahi geçtiği için bakım parası alamayan anneler de engelli evlatlarına bakmakta, istatistiklere yansımadağı gibi hem çalışma hayatından, hem de emeklilik haklarından mahrum olmaktadır.

Evde bakım hizmeti verdikleri yakınlarının durumları nedeniyle hem sosyal hayattan, hem çalışma hayatından kopuk yaşayan engelli yakınları sigorta ve emeklilik hakkından yararlanmayı talep etmektedirler. Zaman zaman ilgili bakanlıklar tarafından çalışmalar yapılırsa da şu an itibarıyla bakım parası alanlara devlet tarafından herhangi bir sigorta yapılmamaktadır.

Engelli yakınlarına Devlet tarafından bir sigorta yapılmadığı gibi, Evde Bakım Maaşı Yönetmeliğine bakıldığında, evde bakım parası alanların sigortalı olup olamayacağına dair net bilgi yer almamaktadır. Her ne kadar yasaklayıcı bir durum olmasa da bakım hizmetinin en az 8 saat olması ve bakıma muhtaç kişinin 24 saat içindeki tüm bakım ihtiyaçlarının giderilmesi gerektiğinden, bakım parası alanların başka bir yerde çalışabilmesi ve sigortalı olabilmesi mümkün olmamaktadır.

Öte yandan, isteğe bağlı sigorta türlerinden yararlanarak, sigortalı olmak isteyen engelli yakınları ile ilgili durum da heyetin takdirine kalmış durumdadır. Evde bakım heyetinin, "isteğe bağlı sigorta primi ödeyebilecek durumdaysan bakım maaşı alamazsın" keyfiyeti ya da "bakıma muhtaç kişinin bakımlarının aksadığına" dair rapor düzenlemesi, engelli yakınlarının aldığı maaşın bile kesilmesine neden olmaktadır.

Ayrıca, çalışır durumda iken engelli yakınına bakmak için işten ayrılan kişiler de, borçlanma hakları olmadığı için emekli olamamaktadır. Yine, yıllarca engelli çocuğuna bakarken çalışmayan kadının, bakımını üstlendiği evladını kaybettikten sonra hem iş bulabilmesi, hem de emekli olabilmesi mümkün olmamaktadır.

Bu durumda, evde bakım hizmeti veren kişilerin de emekli hakkından yararlanabilmesi sosyal Devlet olma amacının getirdiği sorumluluk kadar, Anayasal da bir haktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 4857 sayılı İş Kanununda düzenleme yapılarak, evde bakım hizmeti veren gerçek kişilerin iş kolları arasında sayılması amaçlanmıştır.

Madde 2- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda düzenleme yapılarak "evde bakım hizmeti veren gerçek kişilerin" sigortalı çalıştırmayı gerektirecek bir çalışması olmadan da yaşlılık aylığından yararlanması amaçlanmıştır.

Madde 3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda değişiklik yapılarak evde bakım hizmeti veren kadınların yaşlılık aylığı bağlanmasının şartları düzenlenmiş, borçlanma hakkı getirilmiştir.

Madde 4- Evde bakım hizmeti veren gerçek kişilerin, bakmakla yükümlü oldukları kişinin vefat etmesi halinde de yaşlılık aylığına hak kazanabilmeleri açısından borçlanma hakkı getirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

**SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU İLE İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“g) Evde bakım hizmeti veren gerçek kişiler,”

MADDE 2- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkranın (b) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler; 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler,

Bu Kanun kapsamında sigortalı çalışmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan ve evde bakım hizmeti veren gerçek kişiler hakkında da uygulanır.”

MADDE 3- 31/5/2006 tarihli ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Evde bakım hizmeti veren gerçek kişilere yaşlılık aylığı bağlanması

EK MADDE 20- Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek derecede ağır engelli çocuğu bulunan kadınlara, engellilik durumunu ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile belgelendirmeleri şartıyla, 28 inci maddede belirlenen yaş sınırı ve prim gün sayısı esas alınmak şartıyla 82 inci maddede belirlenen kazanç sınırları içinde hesaplanacak tutarları 41 inci madde uyarınca borçlanarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Hak sahiplerinden daha önce ödenmiş prim gün sayısı bulunanların bu süreleri hesaplanacak süreden mahsup edilir.

MADDE 4- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 80- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce evde bakım hizmeti verirken, bakımını üstlendiği kişi vefat eden gerçek kişiler de, 6 ay içinde başvurması halinde bu Kanun hükümlerinden yararlanır.

MADDE 5- Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.